

עצרת פאר דעם

ראדאם דינסטאג פ'נצבים וילך כא' ארום תרצ"ג 12 września 1933 r. Adres redakcji i administracji Radom, Żeromskiego 5

יודישע פארזען פון מינדערדייטש-קאנגרעס צו פעראורטיילען די רדיפות אויף יודישע איינזען אין דייטשלאנד

זענענדיק 11 (י"א). אין צוזאמענהאנג מיטן קאנגרעס פון די אויפגעוואקסענע מינדערדייטשע פארזען, וועלכער עפענט זיך דעם 16-טען ה. ה. אין בערן, האט די לעצטע קאנגרעס-מיטגלידער דעם פארזען זיך פון מינדערדייטש-קאנגרעס דר. וויליאם, אן יודישע מינדערדייטשע וועלען זיך בערלינגער אין דעם קאנגרעס פלויז אויף נעוויסע בערלינגערען. אויף א פעהלונג מיטן אנטויל פון פארזען ישיעהער פון יודישע מינדערדייטשע אין פוילען, רומעניע, לעטלאנד, ליטע, טשעכאסלאוואקיי אין בולגאריע, וואס איז אפגעוואקסען געווארען אין זשענעווע, זענען פארמולירט געווארען פאלגענדע 2 בערלינגערען:

אפגעשטעלט די יודישע איינוואנדערונג קיין בראזיליען די אנטי-יודישע אהציע פון די ארטיגע דייטשען

1) בערלינגערען די יודישע מינדערדייטשען די משעליכקייט פון אונגעשטעמטער דיסקרימינאציע דער יודישער קאנצע אין דייטשלאנד.
2) פערזיכערען די יודען דאס רעכט אריינצוגיין פראגען אויף דעם מינדערדייטשע-קאנגרעס א רע-זאלוציע, וואס זאל אין קלארע ווערטער פערמאד-פויילען די רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד.
ה' לעצטע מאקסין האט דערביי פלעגט, אן זענענדיק 11 (י"א). אין צוזאמענהאנג מיטן קאנגרעס פון די אויפגעוואקסענע מינדערדייטשע פארזען, וועלכער עפענט זיך דעם 16-טען ה. ה. אין בערן, האט די לעצטע קאנגרעס-מיטגלידער דעם פארזען זיך פון מינדערדייטש-קאנגרעס דר. וויליאם, אן יודישע מינדערדייטשע וועלען זיך בערלינגער אין דעם קאנגרעס פלויז אויף נעוויסע בערלינגערען. אויף א פעהלונג מיטן אנטויל פון פארזען ישיעהער פון יודישע מינדערדייטשע אין פוילען, רומעניע, לעטלאנד, ליטע, טשעכאסלאוואקיי אין בולגאריע, וואס איז אפגעוואקסען געווארען אין זשענעווע, זענען פארמולירט געווארען פאלגענדע 2 בערלינגערען:

א ריזען-שרפה איז דייטשלאנד

בערלין 10 (פאט). היינט 11 פריה איז אויף דער גרעניץ צווישען באדען און ווירטעמבערג אויס-געבראכען א ריזיגע שרפה. ביים 3. מ. האט מען געמאלדען, אז דאס פייקער פערשפרייט זיך און בוי-שקייט ווייטער, און אז ס'איז אויסגעבראכען א פרישע שרפה. 80 הייזער זענען פערברענט, איי-בער 100 פאמיליעס זענען געבליבען און א דאך איבער'ן קאפ. מען מעלדעט אויך וועגען פיל קרי-מנות, פערשטארקטע און פערוואונדעטע.

פראפ. איינשטיין אין לאנדאן

איינשטיין ווילען פארן און וועט זיין דער טאכט פון דעם. לאקער-לאמפסאן, דערנאך וועט ער ארויספארען אויפ'ן דארף.

פראפעסאר פרוידענט פון קובא

האוואנא 10 (פאט). דער נעון פראפעסאר פון האוואנא, איינשטיין, סאן-מארטען, איז דורך דער רעגירונג קליבע בשמימס געווארען אום פרוידענט פון דער קובאנישער רעפובליק.

ריכארד ליכטענחיים אין ארץ-ישראל

איבער פון די הויפט-פיהרער פון דער יודישער-ארגאניזאציע פארמירט, ריכארד ליכטענחיים, דער בע-לאנדער יודישער-דזיזשער פובליציסט, האט לעצ-טענס פערלאזט דעם היינטיגן יודישען דייטשלאנד אין זיך בעזעצט אין ארץ-ישראל.

די יודישע פריטים פון דייטשלאנד

פארום 10 (פאט). די „אינטערנאציאנאלע יודישע קאנגרעס-אויסגאבע“ האט זיך געווען צום פערטן-מאל מיט א מעמאריאל, אין וועלכען זי מאכט אויפמערקזאם, אז דער צוגרונדען צו-פארום 10 (פאט). „פעפאלע“ ברענגט אן, אז דער עספראנישער קאנ-גאבען ברעה מיט אקטאבער צו ערקלערען עס-פראפ. איינשטיין ווילען פארן און וועט זיין דער טאכט פון דעם. לאקער-לאמפסאן, דערנאך וועט ער ארויספארען אויפ'ן דארף.

עסטרייך זאל ערקלערט ווערען אלס פאשיסטישע מלוכה

די יודישע פריטים פון דייטשלאנד פארום 10 (פאט). די „אינטערנאציאנאלע יודישע קאנגרעס-אויסגאבע“ האט זיך געווען צום פערטן-מאל מיט א מעמאריאל, אין וועלכען זי מאכט אויפמערקזאם, אז דער צוגרונדען צו-פארום 10 (פאט). „פעפאלע“ ברענגט אן, אז דער עספראנישער קאנ-גאבען ברעה מיט אקטאבער צו ערקלערען עס-פראפ. איינשטיין ווילען פארן און וועט זיין דער טאכט פון דעם. לאקער-לאמפסאן, דערנאך וועט ער ארויספארען אויפ'ן דארף.

די יודישע פריטים פון דייטשלאנד

פארום 10 (פאט). די „אינטערנאציאנאלע יודישע קאנגרעס-אויסגאבע“ האט זיך געווען צום פערטן-מאל מיט א מעמאריאל, אין וועלכען זי מאכט אויפמערקזאם, אז דער צוגרונדען צו-פארום 10 (פאט). „פעפאלע“ ברענגט אן, אז דער עספראנישער קאנ-גאבען ברעה מיט אקטאבער צו ערקלערען עס-פראפ. איינשטיין ווילען פארן און וועט זיין דער טאכט פון דעם. לאקער-לאמפסאן, דערנאך וועט ער ארויספארען אויפ'ן דארף.

פארום 10 (פאט). די „אינטערנאציאנאלע יודישע קאנגרעס-אויסגאבע“ האט זיך געווען צום פערטן-מאל מיט א מעמאריאל, אין וועלכען זי מאכט אויפמערקזאם, אז דער צוגרונדען צו-פארום 10 (פאט). „פעפאלע“ ברענגט אן, אז דער עספראנישער קאנ-גאבען ברעה מיט אקטאבער צו ערקלערען עס-פראפ. איינשטיין ווילען פארן און וועט זיין דער טאכט פון דעם. לאקער-לאמפסאן, דערנאך וועט ער ארויספארען אויפ'ן דארף.

נאכ'ן ציוניסטישען האנגרעם

(נאטיצען, בעמערקונגען, איינדרוקען אויף בילדערע)

א פראגע

בעת דער אבשטימונג וועלן דער אויגערע... פערער העברעאישער פראגע האבען זיך גאנץ אפגע... געבויט די האלען. אויך, למשל, האָבן זיך נע... טראָפּען, און אַלעסערעמער העברעאישע האָבן גע... שפּיט געגען העברעאישע. דאָס איז געווען א פּוּ... ערליי צו פּוּ פּאַראַויס-געגעבענע פּערפּליכטונגען צו... א געוויסער גרופּע: אַיך מײַן דאָ די גרופּע פּוּ... אַלעמיינע ציוניסטן, די איבערלויפּער פּוּ, עת... לבנות, וועלכע זענען געגאנגען אויף איין ליסטע... מיט די גרונדיקע. זיי האָבען בעת די וואַהלען, ער... קלערט, און אויפ'ן קאָנגרעס וועלען זיי זיך אָב... שליסט אַינעם פּערבאַנד פּוּ די אַלגעמיינע ציו... ניסטען. האָבען זיי „געזאָגט“! איז וואָס? זיי האָבן... בע האָבן נישט געקענט מען פּנים זיין גרונדיקע, וועלכער האָבן מיט זיי געשפּילן א חסד און טענה... בען זיי מאַטראָנען, און הוּת ווי ה' גרונדיקע האָבן... זיך פּערפּליכטעט צו געהן מיט די „ליסטע“ האַנדל... ביי-האַנד און הוּת, ווי די ליסטע האָבן געשטימט... געגען דעם פּאַרטיקולאַר, און די ציוניסטישע אַרגומ... ניוואַיעס זענען זיך געטראָפּען מיט דער העברעאישער... שער שפּראַך — האָבען זיך גלייכצייטיג געטויבען... די גרונדיקע ליסטע האַנדל.

אויך האָבן מיט קיינעם נישט געזען צו פּער... פיהרען קיין פּאַרטיקולאַר אין דער האַנדל פּראַגע... מיר לעבען היינט הויך אַינעם ציוניסטישע אַרגומ... פּוּ, ווע מ'קאָן משהר זיין יעדען שריט מיט קיין... מעמיוס (למשל: מעשה-דייטשלאַנד). משהר און עט... מען אויך איז דעם פּאַר זיך לעבען אויסדרעהן... אויב אויך בקריהר דעם האַנדל ענין, איז עס... נאָך דערפּאַר, וואָס איז וויל אויסגעזען די גאַסע... פּרויטעריקייט פּוּ דער קאָנגרעס ציוניסטע און פּרע... גען דעם „תּרבות“.

צי איז אויך בעקאנט, און א פּערמערער פּוּ... אייער אינסטיטוטיווע, וועלכער פּאַרטיקולאַר אַרונ... דער פּוּליטישער פּראָגראַם און דעקלאַרירט אַרונ... שיקן וועלען העברעאישע, אויך ער, דער אַלגע... שיקן אויך ציוניסט, האָבן געשטימט געזען יענעם... פּאַרטיקולאַר צו דעם זיך האָבן מיט די פּרויטעריקייט... פּוּ „תּרבות“?

כּראַי צו וויסען!
פּראַג, 5 עפּטעמבער.

זעהר אַ שלעכטען אויסדרוק האָבען געמאַכט... די יעניגע, וועלכע האָבען אין עמע געגעבען זייער... צווייטע פּאַר דעם פּערבאַנד, ס'הייסט, און אין... פּלוג איז האָבן זעהר פּוּן און נאָך אַבער וואָס... יאָגט איהר זי דאָווי יענעם? וואַרשאַוו אַ ביסעלע, ווען... איר זענען געווען אין געוויסען טייל אַינעם ציוניסטישע, דעמאָלט וועט מען זיך זענען צום טיש. האָבן איהר... נישט קיין געדולד צו וואַרשאַוו — איז משהר-... תּוּת, נאָך אויך פּאַרטיקולאַר יסודות.

משהר אַ צווייטער, וועלכער האָבן געמאַכט... מיט אַ פּאַר חרשים צוריק איינגעריכטען וועלען... פּאַר טעריטאָריאַלע פּערבאַנדען און איז איצט... מסביר: צו וואָס? אורבאַן: אין קלויטער-... טאַריום זענען אַלע פּערבאַנדען און פּאַרטיקולאַר... צאַמען — נאָכאַמט פּערבאַנדען. פּאַר צו וועלכען... צוועק און טעריטאָריאַל פּערבאַנד? כדי זיך ביסעל... ארוםצורייסן? משהר!

משהרשים בתּוּת, ווען אין דער ציוניסטישער... משהר וואָלט נישט געקענט אַזאַ אַנטקעגנזעצונג... וואָלען די אַלע אויבערערמאַנטע קלאַסיקייט... קיין שום ווערט נישט געקענט, וואָרונט טאַקע צו... וואָס בעזונדערע קלאַסיקייט-קאַמפּיטע, שלעכט-... מיטעם און פּאַרטיקולאַר-אַמטע? צו וואָס אַזוי... פּוּ פּרויטעריקייט?

מיר האָבען היינט אַ מעשה-היינט — האָבן גע... טענה'ט אַ פּאַרטיקולאַר פּוּן די „ליסטע“, די אויב... ציגע חסידים פּוּן טעריטאָריאַל-פּערבאַנד — הע... ריבער ווילט איהר נישט קיין פּערטיקולאַר-פּער... באַנד.

אמת וציוני! זעהר ריכטיג. אויב נישט איך... פּאַרטיקולאַר יסודות — איז מיר מסביר אַלגעמ... זעהנער ציוניסטישער עסקן פּוּן פּוּליקע — איז... האַ ממש אַ סכּנה. איך שמעל מיר, למשל, פּאַר... און דער האַנדל פּערבאַנד וועט האַרפּען דעצור... רען ווענען חסר טאַקטיק פּוּן דער פּאַרטיקולאַר-פּאַר... פּוּ פּאַרטיקולאַר וואָלען עפעס נישט אונזערע „לי... קע“ פּאַרטיקולאַר, און מ'זאָג ביי סייסוואַהלען —... זי זיי האָבען דאָס שוין געזעהן — געהן מיט'ן... „בינד“? נ, היינט פּערשטעהט איהר שוין וואָס... פּאַר אַ געמעהרליכער עקספּערטימענט דאָס וואָלט... געווען?

אפּשר איז יך טאַקע געדעכט?

פּוּן קאַפּאָ — זענען אין אַ געוויסער מאָס געדעכט... די וועלכע האָבען אַבער אַ שפּעטער און בריווע... רען זיך אויף דער תּוּת-פּרויטעריקייט, משהר צו... טאַריום אַנדערע מסכּנות: וויצמאַן איז געוואָרען אַ... שיטה אין ציוניסטישע. דאָס אַנגאַווערען די יעדען... פּוּן געווען און געשען, אָדער די „שפּיטשעקער... אינדוסטריע“, די פּרויטעריקייט איז געווען דאָס גע... בען די בכורה און געוויסען טייל אַינעם ציוניסטישע, די... פּאַרטיקולאַר תּוּת זייען פּוּן „אַרטיק“ און... „סאַטוויסאַטוויק“ — האָבן געשלאָסען סופּע... וואָרצאלען. אין דער פּרויטעריקייט עקספּערטימענט... בען זיך די ה"ה פּאַרטיקולאַר און ניוואַיעס ענטפּע... געגעבענע מעלע יענער וויצמאַניסטישער שיטה... אַבער היינט? אַנטוואַרט: פּוּן בערל אַלגע, גרוע... בוים און לראים ליפּסקי, זענען זיי דאָך אַלע גע... מרוע טעריטאָריע פּוּן פּאַרטיקולאַר. מיט דעם... אַנטווערטיג, וואָס פּראַג. וויצמאַן איז אַ פּוּ... גער מאַן מיט פּאַרטיקולאַר און אַ נאָמען, אַ זאָך... וואָס ס'איז אַ הויך סאַקאַלאָר און קלאַסיקייט... איז דער היינטיגער עקספּערטימענט.

למען השם, נאָך זיך נישט געדען: וויצמאַן... ניוו אַהן וויצמאַן איז פּוּן ערנער ווי פּוּ... איהם...

טעריטאריאַל-פּערבאַנדען

שעה'ן-לאַנג האָבן מען זיך אין פּראַג געדעהט... ארום דעם האַנדל ענין. סיי די אַנטקעגנער און סיי... די גענער פּוּן דעם האַנדל פּערבאַנד האָבען אין... עמע, בעטריטעריקייט זייער שפּעטער, פּערטוולען... זייערע אמת'ע סודות. און אַ פּערטיקולאַר-פּער... באַנד איז אַ גרונטעריקייט זאָך, דוכט זיך, וועט... קיינער נישט אַפּוּליקענען. וואָס זיך איז צו... ניסם — אין אַ טייל-קלענער — געשאפּען אַזאַ... קאַמפּיטע לאַגע, און אַ מענטש וועלכער האָבן אין... אמת'ן דעפּערטעמירט אַ קלוינע גרופּע מענטשען... אַינעם ציוניסטישע, האָבן געדעהט, ווי אַ פּיהרער פּוּן... ציוניסטישע און בעטריטעריקייט לאַנג. און ביישפּיל: תּוּת... האָבן זיך דעפּוטאַט גרונדיק אַנטווערען אַלס... „פּיהרער פּוּן פּוּליטישע ציוניסטישע“, גלייך דער צו... ניוו וואָלט זיך אַנטווערען און געקענט מיט... פּוּן דעפּוטאַט און תּוּת געווען אַנטקעגנער.

די לעצטע מינוטען פּוּן דער יודישער וועלט = קאַנפּערענץ

איז זשענעווע

וואָס עס הערשט פּרויטעריקייט און גלייכהייט, וואָס... די רעגירונג מעגלייך זיך מיט דער גרעסטער פּרויטע... ליכטיקייט צו יעדען סכּן פּוּטס הימלעריים — דאָס... געשעש און פּראַגראַם. מיר בעדויערען דאָס אויפ... ריכטיג, אַבער ביר מיליונען דעם אמת זענען... א טומעל אין זאַל. איינזע פּראַגראַם צווישן... לעצטען שריט: דאָס איז נישט אמת! אַנדערע... דעלעגאַטען, דעמאָנטירט טשעריטאָרע, יפּרויטעריקייט און... זשאַן פּוּשער שרייען: עס איז אַלץ אמת! מען... האַרף זאָגען דעם נאָמען אמת! עס טאָר נישט... געמאַכט ווערען קיין שום אַנטקעריד צווישען... יוד און יוד, ווען עס קומט אַ פּוּט פּוּן דייטשע... לאַנד קיין פּוּליקע פּרעזענט מיר איהם טישט וואָס... רען פּאַס ער האָבן און אפּוּליקע נישט, צו וועלכער... רליגיע ער געהערט, ביי אמת געניסען פּוּן גליי... בער הילף אַלע פּוּליטישע אַלץ איינעם, צו וועלכער... רליגיע ער געהערט. ביי אמת געניסען פּוּן גליי... בער הילף אַלע פּוּליטישע אַלץ איינעם צו זיי האָבען... זיי זענען יאָהן אַרער פּרויטעריקייט, מיר קעממען בלויז... געטען די מוכרוביכען, וואָס ווערען בעטאַנגען דורך... אַנטפּראַנטוואָרפּליכע יודים אויפ'ן השכּן פּוּן... די אמת'ע פּוּליטישע.

אין די הימלען-קאַמפּיטעמען פּוּן אַ גאַנצע רייז... מערב-איייראָפּעאישע לענדער האָבן מען זייער אַ גע... וו ס'ער צייט אַנטווערען טיילען די פּוּליטישע אויף... דייטשע פּאַר און פּוּליטישע יודען.

מען זעהט נישט און בעטראַכט, וואָס דער... פּוּליטישער יוד האָבן געוואוינט אין דייטשלאַנד... צענטראַלער יאָהרען, און זייער סינער זענען געבוי... רען און טרעווען געוואָרען אין נייסט פּוּן דער... דייטשער קלאַס, און זיי האָבען זייער גאַנצע עק... זיסטענען און לעבענדיג-פּוּליטישע בעטעסטיגט אויף... דער דייטשער ערד. אויב עס קומט אין אַ הימלע... קאַמפּיטע אַ יוד מיט אַ פּוּליטישען פּאַס, שיקט מען... איהם צו די פּוּליטישע יודען, מיט'ן תּוּת, און די... קאַמפּיטענען האָבען געלד נאָך פּאַר דייטשע יוד... דען (שפּיטען). דאָס איז אַ שאַנדעל!

דאָס איז נישט נאָך אַ שאַנדעל, דאָס איז אויך... א וועלטליכע וועלכען מיר מוזען דאָ פּערטורבירען... (שטאַרקע אפּפּאָרטימענטען און פּערטיקולאַר צווי... שערטופּען). אונזער וועלטליכע איז נאָך גרעסער דער... מיט, וואָס האָבן געשעהט קלאַסיקייט אין אַ לאַנד,

מען נישט מיט זייערע אייגען דאָס גרויסע איי... גליס פּוּן אונזערע בירגער אין דייטשלאַנד, צו פּער... איינטייליכע און קאַנפּערענצען די גאַנצע הימלע... אַקציע פּאַר די דייטשע יודען.

די גרעסטע פּראַגראַם-פּאַר הימלעריים... איז אויב עס געלאַנגט צו שאַפּען אַ שטימונג פּוּן... אַנטווערענדיגייט צווישען די פּוּליטישע פּוּן דייטשע... לאַנד און עס איז נאָך בעוואַוסט, אַז אין איינזע... הימלע-קאַמפּיטעמען פּוּן מערב-איייראָפּעאישע לענד... דער האָבן מען אויף איינפּענומען די פּוּליטישע, אַז... זיי זענען אַלע פּערטורבירענע און ענטפּווישענע... הימלע פּרויטעריקייט, אויב ער זעהט אַזאַ... פּוּן צושפּאַנד און דאָס שריקט אויך אַז אונזערע... בירגער אין דייטשלאַנד צו זענען אַ וואַרשאַ אמת... די היינטיגע קאַנפּערענצען מיר דערפּער קאַמפּעראַיש... גענען אַזאַ פּוּן לאַגע פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר (שטאַרקע... אַפּפּאָרטימענטען).

עס האַרף אויך אַנטווערען ווערען אויף נאָך... אַנטווערענען, וואָס איז נישט נאָך אַ שטאַרקע... נאָך פּאַקע אַ נישט-דעקלאַרירטע און סקאַנאַל... יעדע.

זענענענען (י"א). הער פּערטיקולאַר פּוּן די... פּראַגראַם-פּאַר הימלעריים וועלכע-קאַנפּערענצען... אין זשענעווע האַרף נאָך ערנענענע ווערען מיט... פּאַרטיקולאַר ציוניסטישע:

אויף דער האַנדל-פּאַרטיקולאַר פּוּן ציוניסטישע... פּוּן דער קאַנפּערענצען איז אַלס ערשטע רעזענציע... אַרטיקולאַרע אַ פּאַרטיקולאַר פּוּטס פּערטיקולאַר... געגען קאַמפּיטע און פּוּליקע פּרויטעריקייט איינער, וועלכע... האָבן געהאַלטען אַ קלאַס אַבער זעהר שט... גע דערע זענען דער טעטיקייט פּוּן אַפּוּליטישען... פּערטיקולאַר קאַמפּיטע בייס פּוּליקען הילף די... פּוּליטישע פּוּן דייטשע. די רעזענציע ווייזט אַז אַז... נישט געקומען אויף דער זעהר שטאַרקע לאַגע פּוּן... דער יודישער בעפּעלקערונג אין פּוּליקען אויף דאָך... געאַמעלע געוואָרען אַ גרעסערע בעל-פּוּטע, און... האָבן וועלכע עס איז געלונגען צו ראַפּעווען פּוּן... אַנטווערענען פּוּן יודישע פּאַרטיקולאַר, וועלכע זענען... פּערטיקולאַר געוואָרען פּוּן דייטשע-פּאַרטיקולאַר יודען דער... הימלע-פּערטיקולאַר צווישן דער שווערער לאַגע פּוּן... די פּוּליטישע און נייטיג צו פּערשפּאַרענען די בעל-... זאַמלונג נישט נאָך אין פּוּליקע, נאָך אויך אין אַזאַ... דערע לענדער.

פּרויטעריקייט שפּרייט אונזער, אַז די היינטיגע... פּוּליטישע בייס דורכפּוּרען די הימלע-קאַנפּערענצען פּאַר די... פּוּליטישע האַרפּען געהמען אויף זיך די פּרויטעריקייט אין... די רעזענציע לעבט דערפּער פּאַר, און עס זאָל גע... שאַפּען ווערען אַלע אַנטווערענענע פּרויטעריקייט... צו הימלעריים און סכּנות פּוּטס הימלעריים.

צום סוף דייטשע אויב פּרויטעריקייט די ביי... נונג וועלען דער פּרויטעריקייט צו פּערשפּאַר... קען די גאַנצע אַנטווערענענע פּאַרטיקולאַר און... נישט אַנטווערענען אַינעם קאַנפּערענצען הימלעריים... ביז'ן ענדליכענען געזען.

דער פּוּליטישער פּוּן דער פּוּליטישער דעלעגאַציע... ה' פּוּן פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר פּוּטס פּערטיקולאַר... אַז די גאַנצע קאַנפּערענצען איז געווען איינע און... דעם שאַרפּען פּראַגראַם געגען די אַנטווערענענע... געגען מיט דער הימלע-פּערטיקולאַר אין וועלכע פּער... וואַרצאלען דאָס יודישע פּראַגראַם אין אַ פּאַרטיקולאַר... פּוּן פּאַרטיקולאַר-פּאַרטיקולאַר און עמע פּאַרטיקולאַר... צו בעזונדערע פּוּן פּראַגראַם ווענען דער נייטעריקייט... קייט צו רעאַגנאָזירען די הימלע-קאַנפּערענצען פּאַר די... פּוּליטישע פּוּן דייטשע-פּאַרטיקולאַר די פּאַרטיקולאַר פּוּן די לעצטע... מע פּאַר דייטשע-פּאַרטיקולאַר און בולט פּוּליטישע, און... עס קאַן נישט זיין קיין רייד זענען און וועלכער... עס איז שפּאַרטיקולאַר פּאַרטיקולאַר און וועלכע... שאַפּענדיגער קאַנפּערענצען געגען הימלעריים, אויב מען... וועט גלייכצייטיג אויך נישט אַרעאַגנאָזירען ווי גע... היינטיג די קאַנפּערענצען הימלע-קאַנפּערענצען פּאַר די... פּוּליטישע. די דעלעגאַציע פּוּן פּוּליקען פּאַרטיקולאַר-... ריפּער אויף די יודען פּוּן יענער לענדער, וואָס זע...

אויפּנאַהמע פּוּן דער משעכאַסלאַוואָאָקישער מאַכט פּאַר די זשורנאַליסטען אויפ'ן האַנגרעם

זשורנאַליסטען דורכגעמאַכט די דאָזיגע רויזע און... בעזוכט אַ גאַנצע רויזע געגענען פּוּן משעכאַס-... סאַוואַקוי. צווישען אַנטווערענע פּערטיקולאַר-... טען. די רויזע איבער משעכאַסלאַוואָאָקייט איז אַזאַ... געלעגטען געוואָרען מיט אַ בענד אין זענען דער... בערימטער שטאַדען פּוּן „שור-קענע“ באַטייאַ און... מעמיוס זענען די יודישע זשורנאַליסטען בעגרייסט... געוואָרען דורך די שטאַרקע-פּערטורבירענע און אַזאַ... דערע אַנטווערען.

פּראַג (י"א) די גאַנצע צייט פּוּן ציוניסטישען... קאַנפּערענצען האָבען די משעכאַסלאַוואָאָקישע מאַכט-... אַרנאָמען אַרטיקולאַר זעהר פּוּן אויפּמערקזאַמ-... קייט די יודישע פּרעסע-פּערטורבירענע. נאָכ'ן שלום... פּוּן קאַנפּערענצען האָבן משעכאַסלאַוואָאָקישע אוי... ערז-מיניסטעריים איינגעלאָרען די אויסלענדישע... יודישע זשורנאַליסטען אויף אַ רויזע דורך משע... כאַטלאַוואָאָקייט. אונזער דער פּוּליטישער פּוּן לעגאַציע... יאָספּראַט און ערליכע האָבען אַנטווערען 20 יודישע

פּראַג (י"א) די גאַנצע צייט פּוּן ציוניסטישען... קאַנפּערענצען האָבען די משעכאַסלאַוואָאָקישע מאַכט-... אַרנאָמען אַרטיקולאַר זעהר פּוּן אויפּמערקזאַמ-... קייט די יודישע פּרעסע-פּערטורבירענע. נאָכ'ן שלום... פּוּן קאַנפּערענצען האָבן משעכאַסלאַוואָאָקישע אוי... ערז-מיניסטעריים איינגעלאָרען די אויסלענדישע... יודישע זשורנאַליסטען אויף אַ רויזע דורך משע... כאַטלאַוואָאָקייט. אונזער דער פּוּליטישער פּוּן לעגאַציע... יאָספּראַט און ערליכע האָבען אַנטווערען 20 יודישע

פּראַג (י"א) די גאַנצע צייט פּוּן ציוניסטישען... קאַנפּערענצען האָבען די משעכאַסלאַוואָאָקישע מאַכט-... אַרנאָמען אַרטיקולאַר זעהר פּוּן אויפּמערקזאַמ-... קייט די יודישע פּרעסע-פּערטורבירענע. נאָכ'ן שלום... פּוּן קאַנפּערענצען האָבן משעכאַסלאַוואָאָקישע אוי... ערז-מיניסטעריים איינגעלאָרען די אויסלענדישע... יודישע זשורנאַליסטען אויף אַ רויזע דורך משע... כאַטלאַוואָאָקייט. אונזער דער פּוּליטישער פּוּן לעגאַציע... יאָספּראַט און ערליכע האָבען אַנטווערען 20 יודישע

פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר און דייטשע-פּאַרטיקולאַר דעם ענגלישען איסער-מיניסטער

די פּאַרטיקולאַר פּוּן דער פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר... טאַקע פּאַר. דער פּוּן דער בעטאַנגענער פּראַג... צווישן-יודישער פּאַרטיקולאַר פּאַרטיקולאַר בעמיהען זיך... אַנטווערענען דעם אַינערטעם פּוּן אַזאַ פּאַרטיקולאַר... און עס וואָלט געווען געוואונדערליך, און זיי זאָלען... זיך מיט'ן ענין פּערטורבירענע, כדי דאָס זאָל... אין דער צווייטער שוין זיין אַנטווערענען.

די פּאַרטיקולאַר פּוּן דער פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר... טאַקע פּאַר. דער פּוּן דער בעטאַנגענער פּראַג... צווישן-יודישער פּאַרטיקולאַר פּאַרטיקולאַר בעמיהען זיך... אַנטווערענען דעם אַינערטעם פּוּן אַזאַ פּאַרטיקולאַר... און עס וואָלט געווען געוואונדערליך, און זיי זאָלען... זיך מיט'ן ענין פּערטורבירענע, כדי דאָס זאָל... אין דער צווייטער שוין זיין אַנטווערענען.

די פּאַרטיקולאַר פּוּן דער פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר... טאַקע פּאַר. דער פּוּן דער בעטאַנגענער פּראַג... צווישן-יודישער פּאַרטיקולאַר פּאַרטיקולאַר בעמיהען זיך... אַנטווערענען דעם אַינערטעם פּוּן אַזאַ פּאַרטיקולאַר... און עס וואָלט געווען געוואונדערליך, און זיי זאָלען... זיך מיט'ן ענין פּערטורבירענע, כדי דאָס זאָל... אין דער צווייטער שוין זיין אַנטווערענען.

די פּאַרטיקולאַר פּוּן דער פּראַגראַם-פּאַרטיקולאַר... טאַקע פּאַר. דער פּוּן דער בעטאַנגענער פּראַג... צווישן-יודישער פּאַרטיקולאַר פּאַרטיקולאַר בעמיהען זיך... אַנטווערענען דעם אַינערטעם פּוּן אַזאַ פּאַרטיקולאַר... און עס וואָלט געווען געוואונדערליך, און זיי זאָלען... זיך מיט'ן ענין פּערטורבירענע, כדי דאָס זאָל... אין דער צווייטער שוין זיין אַנטווערענען.

ווי אזוי ער צי הען הינדער פון יאנוש קארטשאק.

פארהאן קינדער מיט פלעמטיגע דורכשניט-ליכע, וואס האבן נישט מיט די פליגליען, א שווא-כער ווילקען, מורא און פחד פאר יעדער מהאפט-ס'מיידיט אים קארטשאקער ווישע בעוועגונגען, ווי-קאלישע אונטערשיידליכע בעוועגונגען זיך וועגן-נער, דערווערט עס וועגנער לעבענס-אמאל; ס'וועט מוזען דערבער לענטער גלויבען, זיין יע-געמס ווילקען אונטערשטע וועגן-אדער-ען.

צי איז אזא קינד וועגנער ווערט? ניין! ס'איז בלויז אן אנדערער קינד, א פאסיגער בעשע-נישן וועגנער מפלות און טעגל'ן וועגנער לע-בענס-דערפאר-הונג. וואס ס'האט שוין יא דערווא-גען, בען, האלט עס אלץ ארום שטענדיג און זכרון בע-האלטן.

די פאזיציע ווערט זענען פאר אונז זיכער בע-קוועמער: פאלען פון וויגלעך נישט ארויס, לענט מען עס אוועק — ליגט עס, וויינט נישט הייך און נישט לאנג, פערקאנט נישט צופיל, רייסט זיך נישט, איז שטיל, רוהיג און געלאסען. — „גיב אהער!“ פראטעסטירט נישט, פאלט און ווארפט זיך איבער.

הענטער איז עס נישט, נאך אין שיעולעך אין געבליבען א קנאפער לעפעל קאשען. די מאמע בע-פעל אויפגעווען, אזוי חיסם דער דאקטאר. דאס פאסיגער קינד — עפענט פיל האס מיכל, קייט לאנג, און שליסט עטליך אראב. האס אסטיגע — פערמאכט האס מויל, קלאפט צו מיט די צייגל-לעך, פערטיידיגט זיך מיט פערפליסענע ליפעלעך, שטופט, ווארפט, שפיט-אויס.

א מאמע דארף טערנקען, אז עפעס אנדערש זענען אייגענדיגע אייגענשאפטען, אויסגענישט מע מיטן קינד'ס בלוט און פלייש, און עפעס אנה-דערש צוגעוויינטע, בעקומענע הויך גומע הייך, קלאפט און צוקערל אלץ וואס די מיטער האט פון קינד ארויסבעקומען הויך איבערמאכט, שטארקען ווילקען און פלייסענע דעסירען, קען לאנג נישט אנהאלטען. שפעטער, צי פריער, מוז דאס שניי-היל זיך איבעררייסען. בלויז דער פונע, אויפהוי-בענדדיג זיינע אויגען צום הימעל ווארפט זיך בלויז אויף דער שווארצער ערד, וויינט אז דער כוח פונ'ם מענטשען איז שטארק בערענעצט. ס'איז א זיסער און רעקען, א ווינטער און שניי, א צוויגל-פערד, א ווינט פערל — מיט אריינט וועסטו א סך אויסבעסערן, אבער טיילמאל ביזט אומבע-האלפען קענען טויזנטער מעניגען. בלויז דער זיסער-מענטש האט אן איבערבערענענעם גלויבען און דעם מענטשען קראפט און אונטערשטע-הוי-הייסט. נישטא זיין געהענעניש — וועט מען פלייז טייערע בעקעהלען פאר קארטשאקל. אויף ווינטער — א פונער, צוליב רעגען — קאלאשען. אלץ קען מען בעקעמען. דאס קינד איז אכגעשוואכט — א דאקטאר; ס'לעגט זיך שלעכט — צוגהילף א לעהרער. דאס מאדערנע בוך דערצעהלט ליגענדישע

דעם קענשען, אז אלץ קען מען דערקויכען. די פראנצויזען זאגען, אז א קראנקהייט קען מען אויסוויסען, אבער נישט אויסהיילען. כווייל קענעןמאכען א שוואך קינד, אריינט איך פאמע-ליך, מיט חשבון און מאס — העררייך איך צוויי צוגעקומענע קילא. גענוג איין פאטאלער טעות, די קלעכטע אכטויגונג — און אלץ איז פערלירען. אויף דער וועג-קאלאניע פאר אדעמע קינדער, ווע-וואלד, מייד, לופט — טוט און וואויל. נעכטען איז עס געווען א ווילדער לאבונ, היינט — א ליבענס-ווערטער אונטערשטע און יעדען שפיל-שער-קעוודיג און פערגרעכט איז עס נאך יעדע וואך צווייטע-טאגען, היינט — אויסגעפרייט, מיט א פערעחלעכער מינע. פול מיט לעבעס-געווענע און איינציגטווע. וואס איז דאס? קיין ניסים זענען נישט פארהאן. ס'איז געשעהן, וואס ס'האט גע-דארפט געשעהן.

כ'לשרן אטאנאגראמאל קינד: צוויי פינגער, צוויי טעפלעך, צוויי שוועבלעך, צוויי גראשען — צוויי ס'קען שוין ציילען ביז פינף. אבער כ'שטעל נאך די פראגע לויט אנאליטישער סדר, מיט אנאליטי-קען מינע און בעקענעניש — קען עס שוין ווידער גארנישט. אלץ פערעכען.

קינדער מיט שוואכע הערצעלעך זענען שטענ-דיג מעסיג געשטימט, פאמעלעכע אין די בעווע-גונגען, אין דערען און אין געלעכטער. נישט תמיד קען עס דעם אטעם כאפען. יעדע שנעלע האסטיגע בעוועגונג איז א וועגנאג, ס'שטעכט אין די זיי-טעלעך. דא וועלען קיין חכמות נישט העלפען. מו-טערליכקייט איינעלמאניס די פריי; ס'איז שוין ווען זי רעזוגירט, טרעט-אב לחובת עמיצען א צווייטען. אבער דעמאקראציע ווען זי האט בלויז זיך אין זינען און ווארפט איהר קינד אין די ארעמס פון אומגעבעטע דערציאונג-פאמיליען. ס'איז מיין קינד, מיין פרווא-אייגענעם, מיין שטארק, מיין שטוב-הינטעל, מוה און וואס איך וויל. כ'האב עס ליב, א ניי אגעטעל געקויפט, א סטענע אויף די גאנצען לאקעלעך, כ'פיהר עס שפצירען. הערעה עס, זאל עס א פינגס און א שענס אלוסאקסען. הויבט עס מיך אן צו פויגל גען, איז: „געה שפיל זיך, געה לערן זיך, שלאג פון געהן!“

היסטעריע — זאגט מען — קאן מען אויס-היילען אויף אזא אופן: „מיין הער, איהר זאגט, איהר זייט א האן, גוט, איהר מענט זיך זיין א האן, אבער איהר הארפט נישט קויען!“ „ביזט

די ערשטע הילף ביי פערגיפטונגען איידער דער דאקטאר קומט

אן (קיצעלט) דאס קליין צינעלע פון ווייסען גו-מען, א שטייגער הויך אריינטיהרען טוף אין האלץ א לעפעלע, א געווענליכער א. ד. ג.

(2) מען דארף געבען טרוינקען דעם פאסיגען קעגענשט, וואס געפינט זיך אלע מאל אין שטוב. אבער דערביי דארף מען געדענקען אט וואס אויב מען האט אראבעלענען א הערע פליסיגקייט (אזאלטער, שוועבעלצוישער, קארטאגל, לויט, סובלימאט), דארף מען געבען טרוינקען פיל פאר-מאגענע, קרייז, איינזיסעל — אלץ צעלאפען אין וואסער, און דער עיקר מילך. האט מען אבער אייגענעמען ליגייע (אלקאהאלישע) פליסיגקייטען (אמיאל, קאלאליע), דארף מען געבען טרוינקען יעדע פליסיגקייט (עסן) ציטר-וואסער, ווער-זאליץ), אויך הייליג און ווערמילך.

(3) ווען הייליג מענטש איז שוין ווער שוואך גע-ווארען, מוז מען אים מינטערן רייכען די הויט, לעגען ווארעמע פלאשען צו די פיס (נישט אב-רייען!), געבען טרוינקען שטארקע קאווע, מאכען קינסטליכע עמעסטא א. ד. ג. מעהרער, צום בע-הויערן, לאזט זיך נישט מאכען, אויך דער דאק-טאר קומט, אדער דער פערסאנעל ווערט געבראכט אין שפיטאל ארויין.

פערגיפטונגען קענען פאקטומען — חוץ די פאלען פון זעלבסטמארד — דער עיקר הויך דעם, וואס מען טרוינקט ארויס א גיפטיגע פליסיגקייט על פי טעות. דאס קומט נישט זעלען פאר ביי קינד-דער, וואס זוכען וועלכע ס'איז טאשערייזען אדער האבען דורשט און כאפען זיך צו דער ערשטער בלי, וואס שטעהט אויפ'ן מיט אדער אין אלמער. דערביי מען אלע גיפטיגע אדער עסיגע פלי-סיגקייטען שפען גוט פערמאגענע און פער-שלאפען מיט אגעקלעבעט אויף זיי געוויסע סימנים און אויפטרעטען. מען טאר זיך אויך נישט האלפען אין געווענליכע פאלאשען פון ביי, זעל-צער-וואסער א. ד. ג. ווייל אויף אזא אופן קענען זי אויך הערוואסענע פערקויכען.

ווען ס'מירפט אזא אומגליק, מוז מען, פער-שפעטע זיך, זיך תיבה ווערען צו מעדיצינישע הילף. דער דאקטאר ווייסט שוין ווען אויסצוואשען גלייך דעם מאגען, געבען א קעגענשט א. ד. ג. אויך אבער די מעדיצינישע הילף קומט, דארף מען זיך האלפען ביי פאלגענדיגע כללים. (1) ערשטענס, דארף מען תיבה זעהן, או דער מענטש האט אויסברעכען די ארויגעקומענע פליסיג-קייט. דאס קען דערקויכען ווערען, ווען מען דוהרט

נישט דענעוויגען זיך, ווי ווייס מ'קאן; איבער-ניג נעכט, „וואס-האט-מען“ פון „סלאווע“ 3-4 מאכלעטען מעגליך פאר יעדען עסען.

לעזער פון פארווי גאס י. ז. פאר אייך איז נישטא קיין אטערל עצה זי ווערען זיך אין א הייליגשטע אדער שילע פאר שטאמעלער. הארט וועלען זיי אייך זאגען זיי גי צי איהר קאנט עפעס אויפהאן אדער נישט.

ב. ד. — הייליג: די פראשע דארפט איהר איבער-הויט לי-זעלבע פיר זיך פרוהער. די בערער דארט איהר אכטעלעך. איהר קאנט זיי פערבייסט איהר אייג-הייבונג פון לויב מיט שטוביק וואסער. אויך איז פאר אייך גוט צו שפעלען באגלעש יעדע נאכט פארן שלאה.

בן זאב — לאדן: איידער מויל אכטרייכען א באט-ווארעם הארף מען צוקרשט איבערצייגען זיך אז אוועלכער איז ווילדליך פארהאן. די מיטלען זענען גאנץ שאר-פע און אויב דאס איז נישט גוטיג קאן מען בלויז פערס'ען די געדערים און אנטאכען זיך צרות. מע-גען, וועלכע לייקען אויף אריינס דארפען אכטונג-געבען ווי אויף עס זעהט אויס ביי זיי דער שטיל-גאנג, צי געהט מען נישט ארויס צוואמען מיט שליים, צי זענען דארט נישטא קיין פערטרוקענע שטיקלעך בלוט וכדומה. ביי ווערען בעקומען קען וועהרענען אין כויד או זאך יעדען עסען בעזונג-דער, נאך פלייש — איבעלט און עס קעהרט צום בערען. ליידענדיג א לענגערע צייט אויף ווערען ווערט מען אויך געווענליך און בלאט עס כאפט שוויטלעך פאר די אויגען און וועהרען דער קאפ. די בעסטע זאך איז צו מאכען אן אנאליז פון שטוב-נאנג און וויסען גענוי וואס מען האט צו טהן. די אנאליז וועט אויך ווייזען די גרויס און פערשפריי-טונג פון באגרייכער ווי אויך צי ער וועט זיך לייכט לאזען בעווייזען אדער נישט.

ליידענדיג יונגעלעכער נומ' 19: אכגעוואוינען זיך פון אנטאניום איז נאך נישט

עצות פון דאקטאר

עס ווין אין די בעסקידען אדער אפערשונא, וואו אייך איז בעקוועמער.

ארכייטסלאזער פון מאריאמאט: מעגליך, אז די סאנאטעריע האט זיך ביי אייך צוריק געטרווען אדער איהר האט זי לכתחלה נישט גוט אויסגעהיילט. איהר דארפט אנהויבען די קוראציע פון פריהער: מאכען זיך איינשפרי-צונגען פון „פראקאקאל“, אכטעלען א דיעסע פון לייכטע מאכלים, נישט עסען קיין שארפע, געזאל-ציען, ווערען אין ביטערע שפייזען נישט טרוינקען קיין אלקאהאלישע און נישט רויכערען. כדי נישט צו דערלאזען, אז די קראנקהייט זאל אנטקעמען א שארפע פארם, דארפט איהר זיך מאכען איינשפרי-צונגען פון „ביסמאספער“. אלע 3 מעג אן איינ-שפרייזונג.

ד. כוואט — קיעלעך: דאס וואס איהר נעכט: אינטראקטום דיגי-טאלים" טהוט איהר זעהר גוט. דאס ווירקט זעהר גוט אויף די טעטיגקייט פון הארץ און נירען. געה-מוס דארפט איהר פארלויבן א מאנטש צייט ססור, צו 5 פראצען 3 מאל מעגליך. שפעטער וועט איהר זעהן ווי דאס ווירקט, וועט מען וויסען וואס מ'האט ווייטער צו טהן.

פריי פיינשטיין — וואדאוויין: איהר שרייבט, אז איהר האט שוין אויסגע-נוצט אלע פראוואן און מיטלען. וואס און וועלכע — שרייבט איהר נישט מעגליך, אז אלץ אייערע הייזען שטאמען פון איין קוועלע: איהר זענט אלט 52 יאהר. דאס איז די צייט פון קלימאקסעריע ביי פרויען, א איבערנאנט-צייט, וואו עס מאכען זיך פערשידענע שטערונגען אין אהאנויס. עפעס פיהלט דעמאלט די פרוי אין זי ווייס אללין נישט וואס. די אלע שלעכטע געפירונגען וועלען ביי אייך מיט דער צייט פערשווינדען. פארלויבן דארפט איהר פיהרען א רוהיג לעבען מיטן עסען, שלאג פשו און אריינטייען, נישט איבערמערען זיך אין

פון אייער שרייבען איז צו זעהן, אז קיין הארץ-פעלער האט איהר נישט. ס'ווענען ביי אייך נאך קאליע די געווען און פון דעם איז ביי אייך אויך אכגעשוואכט דאס הארץ. דאס בלאסקייט פון פנים און ציפערען פון די הענט אלץ קומט פון געווענליכע. דערפון איז ביי אייך קאליע דער אפעטיט און שלאג. דאס בעסטע מיטל איז פאר אייך צו איבעררייסען אייער אריינט און ארויס-פארהען אויף פריישע לופט. דאס דארפט איהר טהון אפילו איצט נאך זומער. מאכט אויך איינ-רייכונגען פון לויב, פערטקומט זיך מיט נימאס-טיק, ספארט און שפאצירט א סך וועט זיך ביי אייך פערבעסערען דאס עסען אין שלאפען. פון הפאואט קאנט איהר בענוצען „קאמפער“, טאבלעטען, 6 שטיק פעגליך, צו 2 שטיק פאר יעדען עסען צדוק פון דובלין.

פעסטשטעלען שווינדונג קאן מען נור דורך אנאלען פון די ליהות, וואו זיכען צי דארט געפינט זיך דער שווינדונג-כאציל, בעסאנט און דער מעדיצין אונטערן נאמען: „די שטעלעלעך פון פראץ. קאך.“ זענען די האויגע שטעלעלעך נישטא, האט איהר נישט וואס מורא צו האבען פאר'ן הוסטען, שוויצען וכדומה. אלענפאלס דארפט איהר אייערע להגען לאזען אונטערשטען ביי א דאקטאר פערזענליך, אפער איז דארטען עפעס אנאליטישע דעפיקט, א פערקיהלונג, א פערשטא-פונג פון די פראצען א. א. ו. הינטער די אויגען קאן מען דאס אלץ נישט וויסען און במילא קיין רפואה נישט געבען.

אדעלא מ: אייער הייזערייכקייט איז ווייזט אויס א ברא-גישע. דערבער העלפען וועגן די רפואות. פאר אויך איז גוט איבערצייכטיקען די לופט. איהר דארפט ארויספארהען אין א קלימאטשער סטא-ציע. אכגעשטען איז פאר אויך אין די בערג זאל

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

א הייזער — זאך איך צו א וועלעל — גוט. אבער זאלסט נישט אמאל צושטארק עמיצען שלאפען. האנט רעכט צו שרייען אויף דוין הכה, אבער נישט כעהר ווי איינמאל אין דער וואך. מיט'ן האויגען זאך האב איך אייך בעקאנט מיט מיין נאמען דערציאונג-סיסטעם. זעהסט יענעם קליינשטיגען, ווי ער לויפט און שפרינגט אין הייסען זאכער — ער וועט זיכער אויסוואקען א וויכטיגע קעמיקער; ער וועט מא-כען ענטדעקונגען, וואס וועלען איהם יאפען א שטעלונג.

און זעהסט יענעם צווייטען, מיט וואס פאר א שלעפטיגע בליסקען ער געהט דיר נאך; גענע-צערדיג, טראכט ער נאך, שטענדיג צווייפעלט ער, צו האט ער זיין מיסיע גוט אויסגעפילט. אויך ער וועט זיין א וויכטיגער כעמיקער, פשוט וואונדער-בעווייזען, וועט גלויבען?

נישט אמת! נישט דער ערשטער און נישט דער צווייטער וועלען אויסוואקען וועלע-לעכער. טע דער ערשטער וועט זיין א לעהרער פון גימ-טאסטיק און דער צווייטער — א פאסאנעל-קאמער. א צארישע מאדעל, א קענעליכע איינבולדונג פרגעס אונט אויף אלץ וויל ווערען אומשטענדי-לך. אויב איך קען זיך נישט הערדיגען צו א פרגעסליכן דעקאמאל אין דער הויפט-מארט, איז מאגט א געסעל אויף מיין נאמען אין א פשוואר-פען שטעטלעך. אויב נישט 4 צייטונגס-שפאלטען ווענען מיין טויט, איז נאכט אין פעמיטע-טעסט א פאר ווערטער. געשטארבן. ענאמען א סעיפיען אנטויל, איבערגעלאזט א סיפען טרוינקען צווייטען פרויען און בעקאנטע.

נאמען, שפיטלעך, יחוסים-הייזער האבען אמאל געמארקט די נעמען פון גייסטליכע — דאס פערשטע זיך. שפעטער א ביסעל האבען די מלכים דעם כבוד פאר ר"ך איינזיגער — אויך דאס בער-שפעה איך. ס'איז געווען האט געכאפט פון דער צייט. היינט וויל מען עס ארויספארען אויף די געלערטע און קינסטלער. אין פאלשער שרייב-מישטעלס האך היינט אידען-דעקאמלעך. נישט דער נאמען שפילט זיך א ראלע, נאך דער נאמען-קאנען העלד, דער אונטעקאמטער זעלנער.

א קינד איז נישט קיין קאמפערענעטעל, אויף וועלכען מ'לען געווינען זיין פארטרעט און יצוגאמאל פון מאסימאט אדער זיין ביזסט און טעאטער-מארדער, אין יעדען אייגעם איז דא אן אלעייגענער פינג, וואס קען אנציערען א פייער פון גליק און אמת. קען טיילמאל אין צעהנטער דור אויסברענגען מיט א פלאנען פון געניאליטעט, פער-ברעטען הינטער זיך אלע בריהען און אויפגעגען איבער דער מענשהייט א נייע זון.

דעקלאמע און פויקעדי און טויט'ג א נייעם סאריט מאכט, א פרישער ווייאמארקט, אבער נישט דעם מענטש.

אויף שווען ווי איהר שטעלט זיך פאר. מ'דארף זיך נאך ביהערשען א צוריקהאלטען אויף לאנג ביז מען געוואוינט זיך אב. די שלעכטע פאלען פון אנטאניום ווי אכגעשוואכקייט, פערמאסער-ט קייט, בלאסקייט און אכגענדיגקייט, — זענען אב-הענגיג דערפון ווי לאנג איהר פערנעקומט זיך דער-מיט און ווי אפט איהר טהוט עס. קיים געברויכט איהר עס זעלמען — קאנט איהר אויסלעבען די יאהרען און דער אנטאניום זאל אויך נישט מאכען קיין שום רוטש. זעהר געלעכט רופט זיך אב דער אנטאניום ביי יעדען וואס זענען שלעכט קענטוועקלעך, האבען א שמאלען ברוסט-קאסטען. זענען אויסגעמאגערט ווי אויך פערמאסער-ט זייכטיג אוןן פיזיש. קיים זענען די אלע זאכען ביי אייך אין ארטונג — דארפט איהר נישט אריינבען דערשטאקען און מורא האבען איהר וועל-כע נישט איז פאלען. כדי זיך צו בערהיילען אייערע אכגעשוואכטע נערווען נעכט, „בראמ-טון“ מאכלעטען, 3-4 שטיק טעגליך, א טאג לעסטען פאר יעדען טאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

השואל פענה: דער פרויען-לייכער זאמען-אויסגאס איז ביי אייך פון שוואכקייט, אדער פון פערנעמען זיך א לענגערע צייט מיט אנטאניום. פון דעם זענען ביי אייך די אפטע פאליציעס. איהר דארפט נעה-גען אלעקומענע קרעפט-אויסגעבען; ישב א סך פעסט, פוטער, פרינקט מילך און קעפיר. אויך קאן פאר אויך גוט צו טרוינקען „העמאטען“ פון קלאווע — דאס וועט ביי אייך פערריכטען דעם אפעטיט און שלאג.

געדענקט אן דער איינציגער יודישער מיטעל-שולע?

איינער פון מיינע רעדאקציאנס-חברים, האט אין איינעם פון די לעצטע נומערען פון אונזער בלאט, בעריהרט די פראגע פון ארויס-טרעטען פון די שילער פון דער מיטעל-שולע, "חובבי דעת", איבערגעהענדיג אין פוילישע מיטעל-שולען. באלד דערויף איז געקומען אין דער פארם פון א בריעף, אנטפער. עס איז אבער נישט גענוגענד געווען דער ענטפער, עס איז ווערט איבערהויפט צו בע-ריהרען די פראגע פון דער איינציגער יודישער מיטעל-שולע אין אונזער שטאדט.

דער חבר "Quis" האט געוואלט דער יודישער עפענטליכקייט אין ראדאם הייזען, אז די סיבה פון ארויסטרעטען פון די שילער פון דער יודישער מיטעל-שולע, "חובבי דעת" איז די בעציהונג צו זיי פון עסליכע לעה-רער. איך מוזן דערויף אויפמערקזאם מאכען, אז דאס קריטיקירען האט נאך נישט דעם גאנצען גרונד, עס איז מעגליך, אז עס טרעפט זיך א פאל פון א שלעכטער בעהאנדלונג פון א לעהרער, אבער צי פערשטעהט דען נישט ה' "Quis", אז אין דעם איז זיכער נישטא דער בייזער ווילען פון דעם אדער יענעם לעהרער, אז עס קאן נישט זיין קיין רייד פון א שנאה אדער האס פון לעהרער צום שילער, און עס איז חבר "Quis" שטארק איבערטרעבען, או מען זאל גלויבען, אז די שולע איז א גיהנום פאר דעם קינד.

דער ה' "Quis" האט בעריהרט די עוולה פון די שילער, צי האט ער אבער אויך געטראכט וועגען די עוולה פון די לעה-רער וואס זיי האבען אין דער שולע. חדשים-לאנג בעקומען זיי נישט אויסגעצאהלט קיין געהאלט. אין שווערע, זעהר שווערע בעדינג-גונגען פיהרט מען די פעדאגאגישע ארבייט. זיי זשאלעווען זיך נישט, אז פיל מאל בעקו-מען זיי גראשענס פאר זייער ארבייט במשך דעם גאנצען חודש, דער קלענסטער בעאמ-טער בעקומט געלד פאר'ן פערטן-חודש, דער יודישער לעהרער אין, "חובבי דעת", האט זיך פרייוויליג אבגעזאגט פון פערטן-געהאלט נור דערפאר, אז די שולע זאל עגזיסטירען, נור דערפאר, אז ראדאם זאל אהן א יודישער מיטעל-שולע נישט בלייבען, איך שטרייך נאך אמאל אונטער, אז עס איז מעגליך, אז עס טרעפט זיך אפשר א פאל, ווי דער שילער פיהלט זיך, אז עס איז איהם אנעוולה גע-שעהן, אבער זאל מען דאס באלד נישט פער-שטעהן ווי א שנאה פון לעהרער צום שילער!

און וואס איז מיט דער יודישער בע-פעלקערונג, וואס איז מיט די יודישע עלטע-רען? פארוואס גיבען זיי אפ די קינדער אין פוילישע מיטעל-שולען דאן, ווען עס איז דא א יודישע מיטעל-שולע אין אונזער שטאדט?

האבען זיי נישט צו צאהלען, דאן ווייסט מען דאך, אז מען מאכט הנחות פאר ארימע-רע קינדער, מען רעדט אבער פון די יודישע-כע קענען יא צאהלען און דאך גיבען זיי אב זייערע קינדער אין פוילישע מיטעל-שו-לען, דאס איז א נרויס פערברעכען געגען דעם גאנצען יודישען פאלק.

מען ברויכט געדענקען, וויפיל מיח און מאטער האס געקאסט ביז מיר האבען דער-גרייכט דערצו, אז מען זאל האבען אזא מי-טעל-שולע, וועלכע גיעט ארויס אזא פראצענט מאטורעס. מען מוז געדענקען, אז ראדאם די שטאדט פון קאפא 40.000 יודען מוז האבען א יודישע מיטעל-שולע, אבער מיט דער האנדלונג, מיט דעם אינטערעסירען זיך ווי ביז-איצט פיהרט איהר ראדאמער יודען דער-צו, אז די שולע געפונט זיך אין א צישטאנד פון גסיסה (מאטעריעלע). עס וועלען נישט העלפען די גרעסטע אפפער פון דעם לעה-רער-קאלעגיום בראש מיט דעם דירעקטאר, עס וועלען נישט העלפען זייערע שווערע בע-מיהונגען די שולע צו דעהאלטען. איהר, יודישע עלטערען מוזט געדענקען, אז די שו-לע, "חובבי דעת" מוז זיין די איינציגע ניו-טעל-שולע וואו איינער קינדער ברויכען לע-רען. איהר ווילט נישט, אז אייער קינד זאל אסימילירט ווערען! איהר ווילט נישט, אז איי-

ער קינד זאל זיך אברוקען פון ביסעל יודיש-קייט, איהר ווילט נישט, אז אייער קינד זאל זיך געפונען שטענדיג אין א אטמאספערע פון האס...

איהר ווילט דאך, אז אייער קינד זאל אויסער דער מאטירע האבען אין זיך אבי-סעל קענטניש פון העברעאיש, אביסעל קענ-טניש פון "יודאיק" און וואו, אז נישט אין

דער שולע זאל דאס יודישע קינד דאס בעקומען?

אין א שווערער מאטעריעלער לאגע געפונט זיך די שולע, עס דראהט איהר זא-גאר פערמאכט צו ווערען. וועט איהר דאס דערלאזען? צי אויף דעם האבען לעהרער יאהרען-לאנג זיך געמאטערט, אז עס זאל אונטערגעהן אזא נויטיגע פאר דער שטאדט

שולע? ניין! דאס ראדאמער יודענטום מוז געדענ-קען, אז זייער הייליגער חוב איז נישט לא-וען פאלען די איינציגע יודישע מיטעל-שולע, און ווען עס האנדעלט זיך פון אפגעבען דאס קינד אין א מיטעל-שולע מוז דאס זיין נור "חובבי דעת".

אר.

270.000 זל. פאר האנדווערקער

(וויפיער וועלען דערפון בעקומען די ראדאמער יודישע האנדווערקער)

האנדווערקער-ווארשטאטען, וועמען עס דראהט אין מעהרערע פאלען אונטער-גאנג צוליב מאנגעל אין קליינע געלד-מיטלען.

מיר וואלטען גערן געוואלט וויסען, אין וואס פאר א הויך עס וועלען קענען געניסען פון דער צוגעטיילטער פאר ראדאם הלוחא די ראדאמער יודישע האנדווערקער?

עס איז דעריבער א חוב פון דעם הי-גען יודישען האנדווערקער-קליב מיט דער נויטענדיגער פראגע שוין זיך צו פערנעמען, און וועגען דעם ענין באלד צו אינטערוועני-רען. כדי דאס נישט צו פערנאכלעסניגען, וויל דאס איז אין דער היינטיגער שווערער קריזיס-צייט א לעבענס-עגזיסטענץ-פאקטאר פאר הונדערטער יודישע האנדווערקער-וואר-שטאטען אין אונזער שטאדט.

די לייטענדע ארגאנען פון די ראדא-מער יודישע האנדווערקער - ארגאניזאציעס דארפען שטעהן אויף דער וואך און זארגען דערפאר, אז די יודישע האנדווערקער פון אונזער שטאדט, וועלכע דער קריזיס האט אזוי שטארק געטראפען, זאלען נישט בע-עוולה'ט ווערען ביי דער פערטיילונג פון די בעשעטיגטע קרעדיטען.

זיי דארפען און מווען אונטערדינגט אויסנוצען דעם גינסטיגען מאמענט.

על.

נאלע שפאר-קאסעס. מיר ווייסען נאך נישט גענוי וואס פאר א סומע וועט צוגעטיילט ווערען פאר ראדאם, יעדענפאלס וועט דאס ראדאמע האנדווער-קערטום האבען די מעגליכקייט צו געניסען פון לאנג-טערמיניגען קרעדיט ביי מינימאלע פראצענטער.

די אויבענצעייכענטע סומע איז אין דער ערשטער רייה בעשטימט פאר קליינע

א וויכטיגע פערזאמלונג איז דער גמינע

פאגאנדע פאר דער מלוכה-הלוואה צווי-שען דער יודישער בעפעלקערונג אין אונזער שטאדט.

עס ליגט דעריבער א חוב אויף די היגע יודישע בעפעלקערונג צוצוהעלפען, או די אקציע זאל זיין בעקרונט מיט ערפאלג.

די אונגלויבליכע העץ-קאמפאניע ארום דער לייטונג איז דער "יאסעלעוויטש" שולע

גען דער אונטערטער העץ-קאמפאניע, רעדאקציע.

אויפ'ן סמך פון דער אינטערווענץ פון קעלצער האנדווערקער - קאמער, האט די באנק, גאספאדארסטוא קראאוועגא" בעשע-טיגט קרעדיטען פאר האנדווערקער אין קעל-צער וואיעוואדזטווא'

די ערשטע ראטע פון די קרעדיטען אין דער וויך פון 270.000 זל. וועט לויט אלע וואה-שיינליכקייטען פונארערגעטיילט ווערען שוין היינטיגע וואך, דורך די קאמו-

היינט 8 אזייער אווענד פינקטליך, קולט פאר אין לאקאל פון דער קהלה א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון פערשידע-נע געזעלשאפטליכע און ווירטשאפטליכע יו-דישע אינסטיטוציעס אין ראדאם, וואס האט דעם ציעל צו ארגאניזירען א גרויסע פרא-

אין די נאהנטסטע טעג וועלען מיר פערפענעטליכען א רייה ארטיקלען, וואס ווע-לען בעלויכטען דעם שוידערהאפטען אפגרונד פון ביזווייליגע אינטריגעס און אינסינואציעס, מיט וועלכע עס האבען אפערירט צוליב פער-זענליכע קאנקורענץ-צוועקען די מכלומר'שטע "ערציהערינס" פון דער ראדאמער שול-יו-גענד.

אונאבהענגיג דערפון, וואס מיר האבען אין בעזיץ א גרויסען טייל בעלאסטענדע מא-טעריאלען אין דעם אויבענדערמאנטען ענין, ווענדען מיר זיך אויף דעם וועג צו אלע אונזערע לעזער, פריינד און סימפאטיקער, זיי זאלען אונט בייהילפיג זיין אין דער הינ-זיכט און מיטטיילען וואס מעהר פרטים, ווע-

פרייזען-העכערונג פון די בילעטען אין די ראדאמער מיניאם

האמוניקאט פון די ראדאמער קינא-אייגענטימער

כע איז גענוג הייך, זענען מיר געצווינגען פון 11/9 צו העכערען אונטערדייטענד די פרייזען פון די בילעטען.

דירעקציע פון די קינא-טעאטערס "אפאלא", "קארסא", "שאר"י

א קאמיטעט פאר דער נאציאנאלער הלואה אין ראדאם

אלע ראדאמער בירגער רופען זיך אן אויפ'ן אפעל

טערשיד פון כאראקטער און גלויבען פון די מיטגלידער.

עס איז צו האפען, אז אלע בירגער וועלען זיך שטעלען אין א גרויסער צאהל צו דער אקציע מיט געהעריגען סנטוזיאזיס פאר דער זאך, אזוי ווי ווארשא האט די אויפגענומען, וויסענדיג, אז די נאציאנאלע הלואה איז א היסטארישע נויטועדיגקייט פאר פוילען.

פון אנדערע פוילישע שטעדט, א קאמיטעט פאר דער נאציאנאלער הלואה. ה' ד"ר שי-צער האט גענומען אין אכט דעם וואונט פון דער דעלעגאציע, אין רופט אויף דעם 14/9 א בירגער-פערזאמלונג אין זאל פון פאויאט-סימיק.

אויף דער פערזאמלונג וועט קאנסטי-טואירט ווערען דער ראדאמער קאמיטעט פאר דער נאציאנאלער הלואה.

אויף דער דערמאנטער פערזאמלינג זענען איינגעלאדען געווארען אלע ראדאמער ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס, אהן אונ-

פאריגען שבת איז געקומען א דעלע-גאציע פון ראדאמער בירגער מיט פולק, יאושדזשינסקי בראש צום ד"ר שיצער, וועל-כער ערפילט די פליכטען פון סטאראסטא, וועלכע האט געבעטען, אז די ראדאמער סטאראסטוא זאל געבען די איינציאטיוו צו ארגאניזירען אין ראדאם, לויטן ביישפיעל'

Kino „APOLLO“
 Korona produkcji sowieckiej p. t.
TURBINA 50.000
 (WSTRJECZNYJ)
 Nad program:
 Dodatek Foxa
 i Komedja z Mickey Mouse

קינא-רעפערטואר
 טירבינא 50.000
 מאהאראדושעס פאוואריסקע

אפטייק-דיזשור
 היינטיגע נאכט דיזשורירט די אפטייק
 בודנינסקי, זשעראמסקע

אמבעסטען
 וואשט און פארבט די כעמישע פראלניע
M. CICHON
 ירווינסקא 23, זשעראמסקי 27, סלאוואצקי 25
 פרובירט און איבערציגט אייך!